

III

(Valmistavat säädökset)

NEUVOSTO

NEUVOSTON ENSIMMÄISEN KÄSITTELYN KANTA (EU) N:o 6/2013

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin antamiseksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (uudelleenlaadittu)

Hyväksytty neuvostossa 6 päivänä kesäkuuta 2013

(2013/C 179 E/01)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,
jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 78 artiklan 2 kohdan f alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista 27 päivänä tammikuuta 2003 annettuun neuvoston direktiiviin 2003/9/EY ⁽⁴⁾ olisi tehtävä useita huomattavia muutoksia. Selkeyden vuoksi olisi mainittu direktiivi uudelleenlaadittava.
- (2) Turvapaikka-asioita koskeva yhteinen politiikka, johon sisältyy yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä, on olennainen osa Euroopan unionin tavoitetta muodostaa asteittain vapautteen, turvallisuuteen ja oikeuteen

perustuva alue, joka on avoin henkilöille, jotka olosuhteiden pakosta joutuvat oikeutetusti hakemaan suojelua unionista. Tällaisen politiikan olisi noudatettava jäsenvaltioiden yhteisvastuun ja oikeudenmukaisen vastuunjaon periaatetta, myös rahoituksen osalta.

- (3) Eurooppa-neuvosto päätti Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyssä erityiskokouksessaan pyrkiä kohti yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, joka perustuu 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn pakolaisten oikeusasemaa koskevan Geneven yleissopimuksen, sellaisena kuin se on täydennettynä 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla, jäljempänä 'Geneven yleissopimus', täysimääräiseen ja kokonaisvaltaiseen soveltamiseen, ja näin noudattaa palauttamiskiellon periaatetta. Yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän ensimmäinen vaihe saatiin päätökseen antamalla asianmukaiset perussopimuksissa tarkoitetut säädökset, direktiivi 2003/9/EY mukaan lukien.

- (4) Marraskuun 4 päivänä 2004 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi Haagin ohjelman, jossa asetetaan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella vuosina 2005–2010 toteutettavat tavoitteet. Haagin ohjelmassa komissiota pyydettiin saattamaan ensimmäisen vaiheen välineiden arviointi päätökseen ja antamaan toisen vaiheen välineet ja toimenpiteet Euroopan parlamentin ja neuvoston käsiteltäväksi.

- (5) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 10 ja 11 päivänä joulukuuta 2009 pidetyssä kokouksessaan Tukholman ohjelman, jossa vahvistettiin sitoutuminen vuoteen 2012 mennessä sellaisen yhteisen suojelun ja solidaarisuuden alueen luomiseen, joka perustuu yhteiseen turvapaikkamenettelyyn ja kansainvälistä suojelua nauttivien henkilöiden yhdenmukaiseen asemaan, joka perustuu korkeatasoisiin suojeluvaatimuksiin sekä oikeudenmukaisiin ja tehokkaisiin menettelyihin. Tukholman ohjelmassa edellytetään myös, että on ratkaisevan tärkeää, että henkilöille tarjotaan vastaanottoolosuhteiden osalta samantasoinen kohtelu riippumatta siitä, missä jäsenvaltiossa he tekevät kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa.

⁽¹⁾ EUVL C 317, 23.12.2009, s. 110, ja EUVL C 24, 28.1.2012, s. 80.

⁽²⁾ EUVL C 79, 27.3.2010, s. 58.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 7. toukokuuta 2009 (EUVL C 212 E, 5.8.2010, s. 348), ja neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta, vahvistettu 6. kesäkuuta 2013. Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu ... (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty....

⁽⁴⁾ EUVL L 31, 6.2.2003, s. 18.

- (6) Euroopan pakolaisrahaston ja Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston resursseja olisi käytettävä, jotta yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän toisessa vaiheessa asetettujen vaatimusten täytäntöönpanossa voidaan asianmukaisesti tukea jäsenvaltioita, erityisesti niitä jäsenvaltioita, joiden turvapaikkajärjestelmään kohdistuu erityisiä ja suhteettoman suuria paineita ennen kaikkea niiden sijainnin tai väestötilanteen vuoksi.
- (7) Ensimmäisen vaiheen välineiden täytäntöönpanosta tehtyjen arviointien tulosten perusteella tässä vaiheessa on aiheellista vahvistaa direktiivin 2003/9/EY taustalla olevat periaatteet, jotta kansainvälistä suojelua hakeville henkilöille, jäljempänä 'hakijat', voidaan varmistaa aiempaa paremmat vastaanottoedellytykset.
- (8) Hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi koko unionin alueella tätä direktiiviä olisi sovellettava kaikenlaisien kansainvälistä suojelua koskevien hakemusmenettelyjen kaikissa vaiheissa kaikissa sijaintipaikoissa ja yksiköissä, jotka vastaanottavat hakijoita ja niin kauan kuin heidän sallitaan oleskella jäsenvaltioiden alueella hakijoina.
- (9) Jäsenvaltioiden olisi tätä direktiiviä soveltaessaan pyrittävä noudattamaan täysimääräisesti lapsen etua ja perheen yhtenäisyyden suojaamista koskevia periaatteita Euroopan unionin perusoikeuskirjan, vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimuksen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen mukaisesti.
- (10) Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden osalta jäsenvaltioita sitovat sellaisten kansainvälisen oikeuden välineiden mukaiset sitoumukset, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat.
- (11) Olisi säädettävä hakijoiden vastaanottoa koskevista vaatimuksista, jotka varmistavat heille kohtuullisen elintason ja tasavertaiset elinolosuhteet kaikissa jäsenvaltioissa.
- (12) Hakijoiden vastaanotto-olosuhteiden yhdenmukaistamisen pitäisi auttaa vähentämään vastaanotto-olosuhteiden välisten eroavuuksien osaltaan aiheuttamaa hakijoiden myöhempää liikkumista jäsenvaltiosta toiseen.
- (13) Tämän direktiivin soveltamisala olisi laajennettava kattamaan toissijaista suojelua hakevat henkilöt, jotta voidaan varmistaa kaikkien kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden yhtäläinen kohtelu ja taata johdonmukaisuus EU:n voimassa olevan turvapaikkasäännösten kanssa, erityisesti vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittämiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13 päivänä joulukuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU (1) kanssa.
- (14) Kansallisten viranomaisten tulisi asettaa sellaisten henkilöiden vastaanotto, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, ensisijaiseksi huomion kohteeksi, jotta tällaisessa vastaanotossa voidaan nimenomaisesti varmistaa heidän erityisten vastaanottotarpeidensa huomioon ottaminen.
- (15) Hakijoiden säilöönnotossa olisi sovellettava periaatetta, jonka mukaan ketään ei pitäisi ottaa säilöön vain siitä syystä, että hän hakee kansainvälistä suojelua, ja olisi erityisesti noudatettava jäsenvaltioiden kansainvälisiä oikeudellisia velvoitteita ja Geneven yleissopimuksen 31 artiklan määräyksiä. Hakijoiden säilöönnoton olisi tapahduttava ainoastaan tässä direktiivissä säädetyissä selvästi määritellyissä poikkeuksellisissa olosuhteissa ja noudattaen tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteita sekä tällaisen säilöönnoton toteuttamistavan että sen tarkoituksen osalta. Säilöön otetulla hakijalla olisi oltava tosiasiallinen mahdollisuus käyttää tarvittavia menettelyllisiä takeita, kuten oikeussuojakeinoja kansallisessa oikeusviranomaisessa.
- (16) Säilöönnotoperusteisiin liittyvien hallinnollisten menettelyjen osalta 'asianmukaisen huolellisuuden' käsite edellyttää vähintään sitä, että jäsenvaltiot toteuttavat konkreettisia ja tarkoituksenmukaisia toimia sen varmistamiseksi, että säilöönnotoperusteiden tarkistamiseen tarvittava aika on mahdollisimman lyhyt ja että tällainen tarkistus on todellisuudessa mahdollista tehdä onnistuneesti mahdollisimman lyhyessä ajassa. Säilöönnotto ei saa kestää kauempaa kuin sen ajan, joka kohtuudella voidaan olettaa tarvittavan asianomaisten menettelyjen loppuun saattamiseksi.
- (17) Tässä direktiivissä säädetyt säilöönnotoperusteet eivät rajoita kansallisessa oikeudessa sovellettavia muita säilöönnotoperusteita, mukaan lukien rikosoikeudellisten menettelyjen yhteydessä, jotka eivät liity kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen.
- (18) Säilöön otettuja hakijoita olisi kohdeltava ihmisarvoa kunnioittaen ja vastaanotossa olisi otettava huomioon heidän tästä tilanteesta johtuvat tarpeensa. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti varmistettava, että noudatetaan vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimuksen 37 artiklaa.

(1) EUVL L 337, 20.12.2011, s. 9.

- (19) On mahdollista, että joissakin säilöönottotapauksissa ei käytännössä pystytä välittömästi takaamaan asianmukaisia vastaanotto-olosuhteita esimerkiksi maantieteellisen sijainnin tai säilöönottoyksikön erityisrakenteen vuoksi. Näistä takeista poikkeamisen olisi kuitenkin oltava väli-aikaista ja tapahduttava ainoastaan tässä direktiivissä säädettyissä olosuhteissa. Poikkeaminen olisi oltava mahdollista ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa ja se olisi perusteltava asianmukaisesti ottaen huomioon kunkin tapauksen olosuhteet, kuten poikkeamisen vakavuusaste, kesto ja vaikutus asianomaiseen hakijaan.
- (20) Hakijoiden fyysisen ja psyykkisen koskemattomuuden turvaamiseksi säilöönottoon olisi turvaututtava viimeisenä keinona ja sitä saadaan käyttää vasta, kun kaikki säilöönnotolle vaihtoehtoiset toimenpiteet, jotka eivät sisällä vapauden menettämistä, on tutkittu asianmukaisesti. Säilöönnotolle vaihtoehtoisissa toimenpiteissä on kunnioitettava hakijoiden perustavanlaatuisia ihmisoikeuksia.
- (21) Olisi annettava tietoa oikeusapua antavista järjestöistä ja ryhmistä sen varmistamiseksi, että noudatetaan menettelyä koskevia takeita, joihin kuuluu mahdollisuus ottaa yhteyttä tällaisiin järjestöihin ja ryhmiin.
- (22) Jäsenvaltioiden tulisi asumisjärjestelyistä päättäessään ottaa asianmukaisesti huomioon lapsen etu sekä sellaisen hakijan erityisolosuhteet, joka on riippuvainen jäsenvaltiossa jo oleskelevista perheenjäsenistä tai muista lähisukulaisista, kuten naimattomista alaikäisistä sisaruksista.
- (23) Hakijoiden pääsystä työmarkkinoille on tärkeää antaa selkeät säännöt, jotta voidaan edistää heidän riippumattomuuttaan ja vähentää suuria eroavaisuuksia jäsenvaltioiden käytännöissä.
- (24) Jäsenvaltioiden on määritettävä hakijoille annettavan aineellisen tuen taso asianmukaisen viitekehyksen perusteella, jotta voidaan varmistaa, että heille annettava tuki vastaa tässä direktiivissä säädettyjä periaatteita. Tämä ei tarkoita sitä, että aineellista tukea on myönnettävä saman verran kuin jäsenvaltion omille kansalaisille. Jäsenvaltiot voivat myöntää hakijoille omiin kansalaisiinsa verrattuna epäedullisemmän kohtelun tässä direktiivissä täsmennettävällä tavalla.
- (25) Vastaanottojärjestelyjen väärinkäytön mahdollisuutta olisi rajoitettava määrittämällä ne olosuhteet, joissa hakijoille myönnettyjä aineellisia vastaanotto-olosuhteita voidaan rajoittaa tai peruuttaa ne kokonaan, samalla kun kaikille hakijoille varmistetaan kohtuullinen elintaso.
- (26) Olisi turvattava kansallisten vastaanottojärjestelyjen ja jäsenvaltioiden keskinäisen yhteistyön tehokkuus hakijoiden vastaanotossa.
- (27) Olisi rohkaistava hakijoiden vastaanoton asianmukaista yhteensovittamista toimivaltaisten viranomaisten välillä, ja sen vuoksi edistettävä paikallisyhteisöjen ja vastaanottokeskusten sopusointuisia suhteita.
- (28) Jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa käyttöön tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä kolmansien maiden kansalaisille ja kansalaisuudettomille henkilöille, jotka pyytävät kansainvälistä suojelua jäsenvaltiosta.
- (29) Näin ollen jäsenvaltioita kehoitetaan soveltamaan tämän direktiivin säännöksiä myös menettelyissä, joissa päätetään muun kuin direktiivissä 2011/95/EU säädetyn suojelun myöntämisestä.
- (30) Tämän direktiivin täytäntöönpanoa olisi arvioitava säännöllisesti.
- (31) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta, joka on hakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevien vaatimusten vahvistaminen, vaan se voidaan tämän direktiivin laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (32) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman⁽¹⁾ mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjät pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna.

⁽¹⁾ EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

- (33) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 1 ja 2 artiklan sekä 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti nämä jäsenvaltiot eivät osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido näitä jäsenvaltioita eikä sitä sovelleta näihin jäsenvaltioihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.
- (34) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.
- (35) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita. Tämän direktiivin tarkoituksena

on ennen kaikkea varmistaa, että ihmisarvoa kunnioitetaan täysimääräisesti ja että perusoikeuskirjan 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 ja 47 artiklan soveltamista edistetään, ja direktiivi on pantava täytäntöön tämän mukaisesti.

- (36) Velvollisuus saattaa tämä direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä olisi rajoitettava koskemaan ainoastaan niitä säännöksiä, joilla muutetaan direktiivin 2003/9/EY sisältöä. Velvollisuus saattaa sisällöltään muuttumattomat säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöä perustuu tuohon direktiiviin.
- (37) Tällä direktiivillä ei ole vaikutusta jäsenvaltioiden velvolluuteen noudattaa liitteessä II olevassa B osassa olevaa määräaika, jonka kuluessa niiden on saatettava direktiivi 2003/9/EY osaksi kansallista lainsäädäntöä,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

TARKOITUS, MÄÄRITELMÄT JA SOVELTAMISALA

1 artikla

Tarkoitus

Tämän direktiivin tarkoituksena on vahvistaa kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden, jäljempänä 'hakijat', vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevat vaatimukset.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'kansainvälistä suojelua koskevalla hakemuksella' direktiivin 2011/95/EU 2 artiklan h alakohdassa määriteltyä kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta;
- b) 'hakijalla' kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, joka on tehnyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, jonka johdosta ei ole vielä tehty lopullista päätöstä;
- c) 'perheenjäsenillä', jos perhe oli jo ollut olemassa lähtömaassa, seuraavia hakijan perheenjäseniä, jotka oleskelevat siinä jäsenvaltiossa, jossa hakija on tehnyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa:

— hakijan aviopuoliso tai hänen vakituinen avopuolisonsa, jos aviopuolisoita asianomaisen jäsenvaltion

lainsäädännön tai käytännön mukaan kohdellaan samalla tavalla kuin aviopuolisoja sen kolmansien maiden kansalaisia koskevassa lainsäädännössä;

— ensimmäisessä luetelmakohtassa tarkoitettujen puolisoitten tai hakijan alaikäiset lapset, jos nämä ovat naimattomia, riippumatta siitä, ovatko he syntyneet avioliitossa tai avioliiton ulkopuolella tai onko heidät kansallisen lain määritelmän mukaisesti adoptoitu;

— hakijan isä tai äiti tai muu aikuinen, joka on vastuussa hakijasta joko jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön perusteella, kun hakija on alaikäinen ja naimaton;

d) 'alaikäisellä' alle 18-vuotiaasta kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä;

e) 'ilman huoltajaa olevalla alaikäisellä' alaikäistä, joka saapuu jäsenvaltioiden alueelle ilman hänestä joko asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaisesti vastuussa olevaa aikuista, niin kauan kuin hän ei tosiasiallisesti ole tällaisen henkilön huostassa; tämä tarkoittaa myös alaikäistä, joka jää ilman huoltajaa sen jälkeen, kun hän on saapunut jäsenvaltioiden alueelle;

f) 'vastaanotto-olosuhteilla' kaikkia jäsenvaltioiden tämän direktiivin mukaisesti hakijoiden hyväksi toteuttamia toimenpiteitä;

- g) 'aineellisilla vastaanotto-olosuhteilla' vastaanotto-olosuhteita, joihin kuuluvat majoitus, ruoka ja vaatetus luontoissuorituksina, rahallisenä etuutena tai maksukupongien muodossa tai niiden yhdistelmänä sekä päivittäisiin menoihin tarkoitettu raha;
- h) 'säilönotolla' sitä, että jäsenvaltio sulkee hakijan tiettyyn paikkaan, jossa hakijalta on viety hänen liikkumisvapautensa;
- i) 'vastaanottokeskuksella' mitä tahansa paikkaa, jota käytetään hakijoiden joukkomajoitukseen;
- j) 'edustajalla' henkilöä tai organisaatiota, jonka toimivaltaiset viranomaiset ovat nimittäneet avustamaan ja edustamaan ilman huoltajaa olevaa alaikäistä tässä direktiivissä tarkoitetuissa menettelyissä, jotta lapsen etu voidaan varmistaa ja tehdä tarvittaessa alaikäisen puolesta oikeustoimia. Silloin kun edustajaksi nimitetään organisaatio, sen on nimettävä henkilö, joka vastaa ilman huoltajaa olevan alaikäisen edustajan tehtävistä tämän direktiivin mukaisesti;
- k) 'hakijalla, jolla on erityisiä vastaanottotarpeita' 21 artiklan mukaisesti haavoittuvassa asemassa olevaa hakijaa, joka tarvitsee erityistakeita, jotta hän voisi hyödyntää tämän direktiivin mukaisia oikeuksia ja täyttää tämän direktiivin mukaiset velvollisuudet.

3 artikla

Soveltamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin kolmansien maiden kansalaisiin ja kansalaisuudettomiin henkilöihin, jotka hakevat

kansainvälistä suojelua jäsenvaltioiden alueella, myös rajalla, aluevesillä tai kauttakulkualueella, niin kauan kun heidän sallitaan oleskella tällä alueella hakijoina, sekä perheenjäseniin, jos tällainen kansainvälistä suojelua koskeva hakemus koskee heitä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta jäsenvaltioiden edustustoille esitettyihin diplomaattista suojelua tai alueellista turvapaikkaa koskeviin pyyntöihin.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta silloin, kun sovelletaan vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukkotaisen maahantulon tilanteissa, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi 20 päivänä heinäkuuta 2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/55/EY⁽¹⁾ säännöksiä.

4. Jäsenvaltiot voivat päättää soveltaa tätä direktiiviä menettelyihin, joiden mukaisesti päätetään suojelun myöntämisestä muun kuin direktiivin 2011/95/EU mukaisesti.

4 artikla

Suotuisimmat säännökset

Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa hakijoiden ja heidän lähisukulaistensa osalta, jotka oleskelevat samassa jäsenvaltiossa ja ovat hakijasta riippuvaisia, taikka humanitaarisista syistä, vastaanotto-olosuhteita koskevia suotuisampia säännöksiä, sikäli kuin nämä säännökset ovat tämän direktiivin mukaisia.

II LUKU

VASTAANOTTO-OLOSUhteita koskevat yleiset säännökset

5 artikla

Tiedottaminen

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava hakijoille kohtuullisen ajan kuluessa, joka ei saa ylittää viittätoista päivää siitä, kun he ovat tehneet kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa, ainakin vastaanotto-olosuhteisiin liittyvistä etuuksista ja velvollisuuksista, joita heidän on noudatettava.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijat saavat tietoja erityistä oikeusapua antavista järjestöistä tai ryhmistä sekä järjestöistä, jotka voivat auttaa heitä vastaanotto-olosuhteisiin liittyvissä asioissa tai antaa niitä koskevia tietoja, mukaan lukien terveydenhoitoa koskevat tiedot.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitetut tiedot annetaan kirjallisesti ja kielellä, jota hakija ymmärtää tai jota hakijan voidaan kohtuudella olettaa

ymmärtävän. Tarvittaessa kyseiset tiedot voidaan myös antaa suullisesti.

6 artikla

Asiakirjat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijalle annetaan kolmen päivän kuluessa siitä, kun kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on tehty, henkilökohtainen asiakirja, jossa todetaan hänen asemansa hakijana tai todistetaan, että hänellä on lupa jäädä jäsenvaltion alueelle siksi ajaksi, kun hänen hakemustaan käsitellään.

Jos asiakirjan haltija ei saa liikkua vapaasti jäsenvaltion koko alueella tai osalla sitä, asiakirjassa on myös todettava tämä seikka.

⁽¹⁾ EYVL L 212, 7.8.2001, s. 12.

2. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta tätä artiklaa, kun hakija on säilöön otettu, rajalla tehdyn kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkinnan aikana tai osana menettelyä, jonka tarkoituksena on päättää hakijan oikeudesta tulla jäsenvaltion alueelle. Erityistapauksissa jäsenvaltiot voivat kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkinnan aikana antaa hakijalle jonkin muun 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa vastaavan todistuksen.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa ei välttämättä tarvitse todistaa hakijan henkilöllisyyttä.

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet toimittamaan hakijalle 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa, jonka on oltava voimassa niin kauan kuin hänellä on oikeus oleskella kyseisen jäsenvaltion alueella.

5. Jäsenvaltiot voivat myöntää hakijalle matkustusasiakirjan, jos vakavat humanitaariset syyt edellyttävät hänen läsnäoloaan toisessa valtiossa.

6. Jäsenvaltiot eivät saa vaatia hakijoilta tarpeettomia tai kohtuuttomia asiakirjoja tai asettaa heille muita hallinnollisia vaatimuksia ennen heille tämän direktiivin nojalla kuuluvien oikeuksien myöntämistä vain siitä syystä, että he hakevat kansainvälistä suojelua.

7 artikla

Asuinpaikka ja liikkumisvapaus

1. Hakijat voivat liikkua vapaasti vastaanottavan jäsenvaltion koko alueella tai tämän jäsenvaltion heille osoittamalla alueella. Osoitettu alue ei saa vaikuttaa yksityiselämän koskemattomuuteen ja sen on oltava riittävän laaja, jotta turvataan mahdollisuus tämän direktiivin mukaisiin etuihin.

2. Jäsenvaltio voi päättää hakijan asuinpaikasta yleisen edun, yleisen järjestyksen tai tarvittaessa hänen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa sujuvan käsittelyn perusteella.

3. Jäsenvaltio voi asettaa aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tarjoamisen ehdoksi sen, että hakija tosiasiallisesti asuu tietyssä paikassa, jonka jäsenvaltio määrää. Tämä päätös, joka voi

olla luonteeltaan yleinen, on tehtävä kussakin yksittäistapauksessa erikseen, ja sen on perustuttava kansalliseen oikeuteen.

4. Jäsenvaltioiden on säädettävä mahdollisuudesta myöntää hakijoille väliaikainen lupa poistua 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua asuinpaikasta ja/tai 1 kohdassa mainitulta alueelta. Päätökset on tehtävä kussakin yksittäistapauksessa erikseen, objektiivisesti ja puolueettomasti, ja kielteiset päätökset on perusteltava.

Hakijan ei tarvitse hakea lupaa tavatakseen sovitulla tavalla viranomaisia ja ollakseen paikalla tuomioistuimessa, jos hänen läsnäolonsa on välttämätöntä.

5. Jäsenvaltion on vaadittava hakijaa ilmoittamaan toimivaltaisille viranomaisille kulloinkin osoitteensa ja ilmoittamaan näille osoitteen muutoksista mahdollisimman pian.

8 artikla

Säilöönotto

1. Jäsenvaltiot eivät saa ottaa ketään säilöön vain siitä syystä, että hän on kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä ... päivänä ...kuuta ... annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin .../.../EU (*)⁽¹⁾ mukainen hakija.

2. Jäsenvaltiot voivat tarpeen mukaan kunkin tapauksen yksilöllisen arvioinnin perusteella ottaa hakijan säilöön, jos lievempiä vaihtoehtoisia keinoja ei voida soveltaa tehokkaasti.

3. Hakija voidaan ottaa säilöön ainoastaan

a) jotta voidaan määrittää tai varmentaa henkilön henkilöllisyys tai kansalaisuus;

b) jotta voidaan määrittää kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteet, joita ei voitaisi saada ilman säilöönottoa, erityisesti, jos on olemassa vaara, että hakija pakenee;

(*) Asiakirja 8260/13 (turvapaikkamenettelyä koskeva direktiivi).

(¹) EUVL L

- c) jotta menettelyn yhteydessä voidaan tehdä päätös hakijan oikeudesta tulla alueelle;
- d) jos hänet on otettu säilöön jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi 16 päivänä joulukuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY⁽¹⁾ mukaisen palauttamismenettelyn yhteydessä palauttamisen valmistelemiseksi ja/tai maasta poistamiseksi, ja asianomainen jäsenvaltio voi todeta puolueettomien perusteiden, mukaan lukien se, että hakijalla on jo ollut mahdollisuus päästä turvapaikkamenettelyyn, että on perusteltua uskoa, että hakija tekee kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen lähinnä viivyttyäkseen tai häiritäkseen palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa;
- e) silloin kun se on tarpeen kansallisen turvallisuuden tai yleisen järjestyksen vuoksi;
- f) niiden perusteiden ja menettelyjen vahvistamisesta, joiden mukaisesti määritetään kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, ... annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o .../...^(*) (2) 28 artiklan mukaisesti.

Säilöönnoton perusteista on säädettävä kansallisessa lainsäädännössä.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa lainsäädännössä on säännökset säilöönnoton vaihtoehtoista, joita ovat esimerkiksi säännöllinen ilmoittautuminen viranomaisille, asianmukaisen rahavakuuden asettaminen tai velvollisuus pysytellä määrättyssä paikassa.

9 artikla

Säilöön otetuille hakijoille myönnettävät takeet

1. Hakijan säilöönnoton on oltava mahdollisimman lyhytkestoinen, ja hakijaa on pidettävä säilöön otettuna ainoastaan niin kauan kuin 8 artiklan 3 kohdassa säädetyt perusteet ovat sovellettavissa.

Edellä 8 artiklan 3 kohdassa säädettyjen säilöönnotoperusteiden vuoksi tärkeät hallinnolliset menettelyt on hoidettava asianmukaisella huolellisuudella. Säilöönnoton jatkamista ei voida perustella hallinnollisten menettelyjen viivästyksellä, joka ei johdu hakijasta.

2. Oikeus- tai hallintoviranomaisten on annettava hakijoiden säilöönottomääräykset kirjallisina. Säilöönottomääräyksessä on

ilmoitettava määräyksen perusteena olevat tosiseikat ja oikeudelliset seikat.

3. Kun hallintoviranomaiset antavat säilöönottomääräyksen, jäsenvaltioiden on varmistettava viran puolesta tai hakijan pyynnöstä, että oikeusviranomaisen tutkii viipymättä säilöönnoton laillisuuden. Viran puolesta tehtävän säilöönnoton laillisuuden tutkimisesta on päätettävä mahdollisimman nopeasti säilöönnoton alkamisesta. Hakijan pyynnöstä siitä on päätettävä mahdollisimman nopeasti asiaankuuluvien menettelyjen aloittamisesta. Jäsenvaltioiden on tätä varten määritettävä kansallisessa lainsäädännössä määräaika laillisuuden tutkimiselle joko viran puolesta ja/tai hakijan pyynnöstä.

Mikäli laillisuuden tutkimisen yhteydessä osoittautuu, että säilöön ottamista on pidettävä laittomana, asianomainen hakija on vapautettava välittömästi.

4. Säilöön otetulle hakijalle on ilmoitettava välittömästi kirjallisesti kielellä, jota hän ymmärtää tai jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän, säilöönnoton perusteet ja kansallisen lainsäädännön mukaiset menettelyt, joilla säilöönottomääräykseen voidaan hakea muutosta, sekä mahdollisuudesta vaatia maksutonta oikeusapua ja edustusta.

5. Oikeusviranomaisen on tarkastettava säilöönnoton perusteita säännöllisin väliajoin viran puolesta ja/ tai hakijan pyynnöstä, varsinkin jos säilöönnotto pitkittyy, ilmenee merkityksellisiä seikkoja tai saadaan uusia tietoja, jotka saattavat vaikuttaa säilöönnoton laillisuuteen.

6. Edellä 3 kohdassa tarkoitetuissa säilöönottomääräystä koskeissa laillisuuden tutkimistapauksissa jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoilla on mahdollisuus saada oikeusapua ja oikeudellinen edustaja maksutta. Tällainen oikeusapu ja oikeudellinen edustus tarkoittaa vähintäänkin tarvittavien menettelyä koskevien asiakirjojen laatimista ja osallistumista kuulemiseen oikeusviranomaisissa hakijan puolesta.

Maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta saavat antaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti hyväksytyt tai luvan saaneet riittävän pätevät henkilöt, joiden edut eivät ole tai voi mahdollisesti olla ristiriidassa hakijan etujen kanssa.

7. Jäsenvaltiot voivat myös säätää, että maksuton oikeusapu ja oikeudellinen edustus voidaan myöntää:

- a) ainoastaan henkilöille, joilla ei ole riittäviä varoja; ja/tai
- b) käyttämällä ainoastaan sellaisten oikeudellisten avustajien tai muiden neuvonantajien palveluja, jotka on kansallisessa lainsäädännössä erikseen nimetty avustamaan ja edustamaan kansainvälistä suojelua hakevia.

⁽¹⁾ EUVL L 348, 24.12.2008, s. 98.

^(*) Asiakirja 15605/2/12 REV 2 (Dublin-asetus).

⁽²⁾ EUVL L

8. Jäsenvaltiot voivat lisäksi:

- a) asettaa rahallisia ja/tai aikarajoituksia maksuttomalle oikeusavulle ja oikeudelliselle edustukselle edellyttäen, että tällaiset rajoitukset eivät mielivaltaisesti rajoita mahdollisuutta saada oikeusapua ja oikeudellista edustusta;
- b) säätää, että palkkioiden ja muiden kustannusten osalta hakijoiden kohtelu ei saa olla edullisempi kuin jäsenvaltioiden omille kansalaisilleen oikeusapuun liittyvissä asioissa yleensä myöntämä kohtelu.

9. Jäsenvaltiot voivat vaatia kaikkien hakijan puolesta suoritettujen kulujen maksamista takaisin kokonaan tai osittain, jos ja kun hakijan taloudellinen tilanne on merkittävästi parantunut tai jos päätös kyseisten etuuksien myöntämisestä tehtiin hakijan toimittamien väriin tietojen perusteella.

10. Oikeusavun ja oikeudellisen edustajan saatavuutta koskevista menettelyistä on säädettävä kansallisessa lainsäädännössä.

10 artikla

Säilöönotto-olosuhteet

1. Hakijan säilöönotto on toteutettava lähtökohtaisesti erityisissä säilöönottoyksiköissä. Jos jäsenvaltio ei pysty tarjoamaan majoitusta erityisessä säilöönottoyksikössä ja sen on turvauduttava vankilamajoitukseen, säilöön otettu hakija on pidettävä erillään tavanomaisista vangeista ja on noudatettava tässä direktiivissä säädettyjä säilöönotto-olosuhteita koskevia säännöksiä.

Säilöön otetut hakijat on lähtökohtaisesti pidettävä erillään muista kolmansien maiden kansalaisista, jotka eivät ole tehneet kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta.

Jos säilöön otettuja hakijoita ei voida pitää erillään muista kolmansien maiden kansalaisista, asianomaisen jäsenvaltion on varmistettava, että tässä direktiivissä säädettyjä säilöönotto-olosuhteita koskevia säännöksiä noudatetaan.

2. Säilöön otetuilla hakijoilla on oltava mahdollisuus ulkoiluun.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutettua edustavilla henkilöillä on mahdollisuus olla yhteydessä hakijoihin ja vieraila heidän

luonaan yksityisyyden suojaa kunnioittavalla tavalla. Tämä mahdollisuus on oltava myös järjestöllä, joka toimii asianomaisen jäsenvaltion alueella Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun puolesta kyseisen jäsenvaltion kanssa tehdyn sopimuksen nojalla.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että perheenjäsenillä, oikeudellisilla avustajilla ja asianomaisen jäsenvaltion tunnustamia valtiosta riippumattomia järjestöjä edustavilla henkilöillä on mahdollisuus olla yhteydessä hakijoihin ja vieraila heidän luonaan yksityisyyden suojaa kunnioittavalla tavalla. Pääsyräjoituksia säilöönottoyksikköön voidaan ottaa käyttöön vain, jos ne ovat kansallisen lainsäädännön perusteella objektiivisesti arvioituna turvallisuuden, yleisen järjestyksen tai säilöönottoyksikön hallinnon kannalta välttämättömiä edellyttäen, että tämä ei vakavasti rajoita tai estä pääsyä tiloihin.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että säilöön otetuille hakijoille annetaan järjestelmällisesti tietoja yksiköissä noudatettavista säännöistä ja määritetään heidän oikeutensa ja velvollisuutensa kielellä, jota he ymmärtävät tai jota heidän voidaan kohdella olettaa ymmärtävän. Jäsenvaltiot voivat poiketa tästä velvoitteesta asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja mahdollisimman lyhyen ajan, mikäli hakija otetaan säilöön rajavartioasemalla tai kauttakulkualueella. Tätä poikkeusta ei sovelleta direktiivin .../.../EU (*) 43 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.

11 artikla

Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden ja erityisiä vastaanottotarpeita omaavien hakijoiden säilöönotto

1. Kansallisten viranomaisten on ensisijaisesti huolehdittava haavoittuvassa asemassa olevien säilöön otettujen hakijoiden fyysisestä ja henkisestä terveydestä.

Jos haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä otetaan säilöön, jäsenvaltioiden on varmistettava tällaisten henkilöiden tilanteen säännöllinen seuranta ja riittävät tukitoimet ja otettava huomioon heidän henkilökohtainen tilanteensa, mukaan lukien heidän terveytensä.

2. Alaikäisiä saa ottaa säilöön vain viimeisenä keinona ja sen jälkeen, kun on todettu, että muita lievempiä vaihtoehtoisia keinoja ei voida soveltaa tehokkaasti. Tällaisen säilöönoton keston on oltava mahdollisimman lyhyt, ja on tehtävä kaikki mahdollinen säilöön otettujen alaikäisten vapauttamiseksi ja sijoittamiseksi asianmukaiseen alaikäisille soveltuvaan majoitukseen.

Jäsenvaltioiden on otettava ensisijaisesti huomioon alaikäisen etu 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

(*) 8 artiklassa oleva direktiivi (turvapaikkamenettelyä koskeva direktiivi).

Jos alaikäisiä otetaan säilöön, heillä on oltava mahdollisuus ikäänsä sopivaan vapaa-ajan toimintaan, leikki- ja virkistystoiminta mukaan luettuina.

3. Ilman huoltajaa olevia alaikäisiä saa ottaa säilöön vain poikkeuksellisissa olosuhteissa. On pyrittävä kaikin tavoin siihen, että säilöön otetut alaikäiset vapautetaan mahdollisimman pian.

Ilman huoltajaa olevia alaikäisiä ei saa milloinkaan majoittaa vankilassa.

Heidät on lähtökohtaisesti majoitettava laitoksissa, joissa on heidän ikäistensä tarpeita vastaava henkilökunta ja tilat.

Jos ilman huoltajaa olevia alaikäisiä otetaan säilöön, jäsenvaltioiden on varmistettava, että heidät majoitetaan erilleen aikuisista.

4. Säilöön otetuille perheille on järjestettävä erilliset majoitus-tilat, joilla taataan riittävä yksityisyys.

5. Jos naispuolisia hakijoita otetaan säilöön, jäsenvaltioiden on varmistettava, että heidät majoitetaan erilleen miespuolisista hakijoista, paitsi jos nämä ovat perheenjäseniä ja kaikki asianomaiset suostuvat yhteismajoitukseen.

Poikkeuksia ensimmäisessä alakohdassa säädettyyn voidaan soveltaa myös sellaisten yhteistilojen käyttöön, jotka on tarkoitettu virkistystoimintaan tai sosiaaliseen toimintaan, mukaan lukien ruokailut.

6. Jäsenvaltiot voivat poiketa 2 kohdan kolmannesta alakohdasta, 4 kohdasta ja 5 kohdan ensimmäisestä alakohdasta asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja kohtuulliseksi ajaksi, jonka on oltava mahdollisimman lyhyt, kun hakija on otettu säilöön rajavartioasemalla tai kauttakulkualueella, lukuun ottamatta direktiivin ..././EU (*) 43 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

12 artikla

Perhe

Jäsenvaltion on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet perheen yhtenäisyyden säilyttämiseksi mahdollisimman hyvin alueellaan, jos kyseinen jäsenvaltio on huolehtinut hakijoiden majoituksesta. Tällaisia toimenpiteitä sovelletaan hakijan suostumuksella.

13 artikla

Lääkärintarkastukset

Jäsenvaltiot voivat vaatia, että hakijoille tehdään kansanterveydellisiin syihin perustuva lääkärintarkastus.

(*) 8 artiklassa oleva direktiivi (turvapaikkamenettelyä koskeva direktiivi).

14 artikla

Alaikäisten koulunkäynti ja opiskelu

1. Jäsenvaltioiden on annettava hakijoiden alaikäisille lapsille ja alaikäisille hakijoille mahdollisuus käydä koulua vastaavin edellytyksin kuin omille kansalaisilleen niin kauan kun heitä tai heidän vanhempiaan koskevaa maastapoistamistoimenpidettä ei tosiasiallisesti panna täytäntöön. Tällainen koulutus voidaan järjestää vastaanottokeskuksissa.

Asianomainen jäsenvaltio voi määrätä, että mahdollisuus koulunkäyntiin koskee ainoastaan valtion koulutusjärjestelmän mukaista opetusta.

Jäsenvaltiot eivät voi kieltää henkilöä jatkamasta keskiasteen opetuksen seuraamista vain siitä syystä, että hänestä on tullut täysi-ikäinen.

2. Koulunkäynnin aloittamista voidaan lykätä enintään kolmella kuukaudella siitä päivästä, jona alaikäinen teki kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tai se tehtiin hänen puolestaan.

Alaikäisille on tarjottava tarvittaessa valmistavaa opetusta, myös kieliovetusta, silloin kun on välttämätöntä helpottaa heidän koulunkäyntinsä aloittamista ja koulujärjestelmään osallistumista 1 kohdassa tarkoitetun mukaisesti.

3. Jollei 1 kohdassa tarkoitettu koulunkäynti alaikäisen erityistilanteen vuoksi ole mahdollista, asianomaisen jäsenvaltion on tarjottava muita koulutusjärjestelyjä kansallisen lainsäädäntönsä ja käytäntönsä mukaisesti.

15 artikla

Työllistäminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijat pääsevät työmarkkinoille viimeistään yhdeksän kuukauden kuluttua kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekopäivästä, jos toimivaltainen viranomainen ei ole tehnyt ensimmäistä päätöstä eikä viive johdu hakijasta.

2. Jäsenvaltioiden on kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti päätettävä, millä edellytyksillä hakijalle sallitaan pääsy työmarkkinoille, ja samalla varmistettava, että hakijoilla on tosiasiallinen pääsy työmarkkinoille.

Jäsenvaltiot voivat työmarkkinapoliittisista syistä asettaa etusijalle unionin kansalaiset ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimusvaltioiden kansalaiset sekä laillisesti oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset.

3. Pääsyä työmarkkinoille ei saa evätä muutoksenhakumenettelyn aikana, jos tavanomaisessa menettelyssä tehtyä kielteistä päätöstä koskevalla muutoksenhaulla on lykkäävä vaikutus, ennen kuin muutoksenhaussa annettu kielteinen päätös on annettu tiedoksi.

16 artikla

Ammatillinen koulutus

Jäsenvaltiot voivat sallia hakijoiden pääsyn ammatilliseen koulutukseen riippumatta siitä, onko heillä pääsy työmarkkinoille.

Mahdollisuus päästä sellaiseen ammatilliseen koulutukseen, johon liittyy työsopimus, riippuu siitä, millaiset mahdollisuudet hakijalla on päästä työmarkkinoille 15 artiklan mukaisesti.

17 artikla

Aineellisia vastaanotto-olosuhteita ja terveydenhoitoa koskevat yleiset säännökset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet ovat hakijoiden saatavilla, kun he hakevat kansainvälistä suojelua.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että aineellisilla vastaanotto-olosuhteilla tarjotaan hakijoille riittävä elintaso, jolla taataan heidän toimeentulonsa ja suojellaan heidän fyysisistä terveyttään ja mielenterveyttään.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sama elintaso taataan myös 21 artiklassa tarkoitetuille haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille sekä säilöön otetuille henkilöille.

3. Jäsenvaltiot voivat asettaa kaikkien tai joidenkin aineellisten vastaanotto-olosuhteiden ja terveydenhuollon ehdoksi sen, että hakijalla ei ole riittäviä varoja hänen terveytensä kannalta riittävään elintasoon ja toimeentuloon.

4. Jäsenvaltiot voivat vaatia 3 kohdan säännöksen nojalla, että hakija osallistuu tässä direktiivissä säädettyjen aineellisten vastaanotto-olosuhteiden ja terveydenhuollon kustannuksiin tai maksaa ne kokonaan itse, jos hänellä on siihen riittävästi varoja, esimerkiksi jos hän on ollut töissä kohtuullisen ajan.

Jos käy ilmi, että hakijalla oli riittävästi varoja aineellisten vastaanotto-olojen ja terveydenhuollon kustannusten suorittamiseen silloin, kun näistä perustarpeista huolehdittiin, jäsenvaltiot voivat vaatia hakijalta tästä korvauksen.

5. Jos jäsenvaltio tarjoaa aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisena etuutena tai maksukuponkeina, niiden määrä on vahvistettava tasolle, jonka asianomainen jäsenvaltio on lainsäädännössä tai käytännössä vahvistanut kansalaistensa riittävän elintason varmistamiseksi. Jäsenvaltiot voivat tarjota hakijoille epäedullisempaa kohtelua kuin omille kansalaisille, etenkin jos aineellista tukea tarjotaan osittain luontoissuorituksena tai jos kyseinen omiin kansalaisiin sovellettu taso tarjoaisi hakijoille tässä direktiivissä säädettyä korkeamman elintason.

18 artikla

Aineellisia vastaanotto-olosuhteita koskevat yksityiskohtaiset säännöt

1. Jos asuminen järjestetään luontoissuorituksena, tämän olisi tapahduttava jollain seuraavista tavoista tai niiden yhdistelmänä:

- a) tiloissa, joita rajalla tai kauttakulkualueilla tehdyn kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelyn ajan käytetään hakijoiden majoittamiseen;
- b) vastaanottokeskuksissa, joiden tarjoama asumisen taso on asianmukainen;
- c) yksityiskodeissa, erillisissä asunnoissa, hotelleissa tai muissa hakijoiden majoittamista varten mukautetuissa tiloissa.

2. Rajoittamatta 10 ja 11 artiklassa säädettyjä erityisiä säilönoton edellytyksiä jäsenvaltioiden on tämän artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen majoituksen osalta varmistettava, että

- a) hakijoille taataan perhe-elämän suoja;
- b) hakijoilla on mahdollisuus pitää yhteyttä sukulaisiin, oikeudellisiin avustajiin tai neuvonantajiin ja henkilöihin, jotka edustavat Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutettua ja muita asian kannalta merkityksellisiä kansallisia, kansainvälisiä ja valtiosta riippumattomia järjestöjä ja elimiä;

c) perheenjäsenet, oikeudelliset avustajat tai neuvonantajat ja henkilöt, jotka edustavat Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisiasiain päävaltuutettua ja asian kannalta merkityksellisiä, asianomaisen jäsenvaltion tunnustamia valtioista riippumattomia järjestöjä, pääsevät avustamaan hakijoita. Näiden henkilöiden pääsyä majoitustiloihin voidaan rajoittaa ainoastaan tilojen ja hakijoiden turvallisuuteen liittyvistä syistä.

3. Jäsenvaltioiden on otettava huomioon 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin tiloihin ja vastaanottokeskuksiin sijoitettujen hakijoiden ikään ja sukupuoleen liittyvät seikat sekä haavoittuvassa asemassa olevien hakijoiden tilanne.

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimet estääkseen väkivallan ja sukupuoleen perustuvan väkivallan, myös seksuaalisen väkivallan ja häirinnän, 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuissa tiloissa ja vastaanottokeskuksissa.

5. Jäsenvaltioiden on lähtökohtaisesti varmistettava, että riippuvuussuhteessa olevat aikuiset hakijat, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, majoitetaan samassa jäsenvaltiossa jo oleskelevien aikuisten lähisukulaisten kanssa, jotka ovat vastuussa heistä joko asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.

6. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että hakijoita siirretään yhdestä majoituspaikasta toiseen ainoastaan silloin, kun se on tarpeen. Jäsenvaltioiden on annettava hakijoille mahdollisuus ilmoittaa oikeudellisille avustajilleen tai neuvonantajilleen siirrostä ja uudesta osoitteestaan.

7. Vastaanottokeskusten henkilöstöllä on oltava asianmukainen koulutus, ja sitä koskee työssä saatujen tietojen osalta kansallisen lainsäädännön mukainen salassapitovelvollisuus.

8. Jäsenvaltiot voivat ottaa hakijat mukaan päättämään vastaanottokeskusten aineellisista voimavaroista ja ilmapiiriin vaikuttavista tekijöistä muodostamalla asukkaita edustavia neuvonantavia neuvostoja tai komiteoita.

9. Jäsenvaltiot voivat asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa poikkeuksellisesti vahvistaa aineellisille vastaanotto-olosuhteille tässä artiklassa säädetystä poikkeavat yksityiskohtaiset säännöt kohtuulliseksi ja mahdollisimman lyhyeksi ajaksi, jos:

a) hakijan erityistarpeiden arviointi on tarpeen 22 artiklan mukaisesti,

b) tavallisesti käytettävissä olevat majoitustilat ovat tilapäisesti täynnä.

Tällaisten poikkeavien olosuhteiden on aina täytettävä perustarpeet.

19 artikla

Terveystieteiden huolto

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että hakijat saavat tarpeellisen terveystieteiden huollon, joka käsittää vähintään ensiavun sekä sairauksien ja vakavien mielenterveyshäiriöiden kannalta välttämättömän hoidon.

2. Jäsenvaltioiden on järjestettävä tarpeellinen lääketieteellinen tai muunlainen hoito, tarvittaessa myös asianmukainen mielenterveyshoito, hakijoille, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita.

III LUKU

AINEELLISTEN VASTAANOTTO-OLOSUHTEIDEN RAJOITTAMINEN TAI PERUUTTAMINEN

20 artikla

Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittaminen tai peruuttaminen

1. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa aineellisia vastaanotto-olosuhteita tai asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa peruuttaa ne, jos hakija:

a) poistuu toimivaltaisen viranomaisen määräämästä asuinpaikasta ilmoittamatta tästä kyseiselle viranomaiselle tai ilman lupaa, jos sellaista edellytetään; tai

b) laiminlyö turvapaikkamenettelyyn liittyvän ilmoittautumisvelvollisuutensa tai ei ole noudattanut pyyntöä toimittaa tietoja tai kutsua saapua turvapaikkamenettelyä koskevaan

henkilökohtaiseen haastatteluun kansallisessa lainsäädännössä säädetyn kohtuullisen ajan kuluessa; tai

c) on tehnyt myöhemmän direktiivin .../.../EU (*) 2 artiklan q alakohdassa määritellyn hakemuksen.

Kun hakija on jäljitetty tai hän ilmoittautuu vapaaehtoisesti toimivaltaiselle viranomaiselle a tai b kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, on tehtävä katoamisen syihin perustuva perusteltu päätös rajoitettujen tai peruutettujen aineellisten vastaanotto-olosuhteiden uudelleen myöntämisestä kokonaan tai osittain.

(*) 8 artiklassa oleva direktiivi (turvapaikkamenettelyä koskeva direktiivi).

2. Jäsenvaltiot voivat myös rajoittaa aineellisia vastaanotto-olosuhteita, jos ne voivat todeta, että hakija, ilman perusteltua syytä, ei ole tehnyt kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta kyseiseen jäsenvaltioon saavuttuaan heti kun hakemuksen teon olisi voitu kohtuudella katsoa olevan käytännössä mahdollista.

3. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa aineellisia vastaanotto-olosuhteita tai peruuttaa ne, jos hakija on kätkenyt varoja ja saanut näin ollen aiheutonta etua myönnettyistä aineellisista vastaanotto-olosuhteista.

4. Jäsenvaltiot voivat määrätä seuraamuksia, joita sovelletaan majoitustiloja koskevien sääntöjen vakaviin rikkomisiin sekä törkeän väkivaltaiseen käyttäytymiseen.

5. Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittamista tai peruuttamista taikka tämän artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen seuraamusten määräämistä koskevat päätökset on tehtävä kussakin yksittäistapauksessa erikseen, objektiivisesti ja puolueettomasti ja päätökset on perusteltava. Päätösten on perustuttava erityisesti 21 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden osalta asianomaisen henkilön henkilökohtaiseen tilanteeseen suhteellisuusperiaate huomioon ottaen. Jäsenvaltioiden on aina varmistettava terveydenhuollon saatavuus 19 artiklan mukaisesti sekä varmistettava ihmisarvon turvaava elintaso kaikille hakijoille.

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei aineellisia vastaanotto-olosuhteita rajoiteta tai peruuteta ennen kuin 5 kohdassa tarkoitettu päätös on tehty.

IV LUKU

HAAVOITTUVASSA ASEMASSA OLEVAT HENKILÖT

21 artikla

Yleisperiaate

Jäsenvaltioiden on otettava huomioon haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, kuten alaikäisten, ilman huoltajaa olevien alaikäisten, vammaisten, vanhusten, raskaana olevien naisten, yksinhuoltajien, joilla on alaikäisiä lapsia, ihmiskaupan uhrien, vakavista sairauksista kärsivien henkilöiden, mielenterveyshäiriöistä kärsivien henkilöiden sekä kidutuksen, raiskauksen tai muun vakavan psyykkisen, fyysisen tai seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneiden henkilöiden, kuten naisten sukuelinten silpomisen uhrien erityistilanne kansallisessa lainsäädännössään, jolla tämä direktiivi pannaan täytäntöön.

22 artikla

Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden erityisten vastaanottotarpeiden arvioiminen

1. Edellä olevan 21 artiklan panemiseksi tehokkaasti täytäntöön jäsenvaltioiden on arvioitava, onko hakijalla erityisiä vastaanottotarpeita. Jäsenvaltioiden on myös yksilöitävä, millaisia tällaiset tarpeet ne ovat.

Tämä arviointi on aloitettava kohtuullisen ajan kuluessa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekemisestä ja se voidaan yhdistää olemassa oleviin kansallisiin menettelyihin. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että näihin erityisiin vastaanottotarpeisiin vastataan tämän direktiivin säännösten mukaisesti, jos ne ilmenevät turvapaikkamenettelyn myöhemmässä vaiheessa.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoille, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, tämän direktiivin mukaisesti myönnettävässä tuessa otetaan huomioon heidän erityiset vastaanottotar-

peensa koko turvapaikkamenettelyn ajan, ja huolehdittava heidän tilanteensa asianmukaisesta seurannasta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen arvioinnin ei ole välttämättä tapahtua hallinnollisen menettelyn muodossa.

3. Ainoastaan 21 artiklassa tarkoitetuilla haavoittuvassa asemassa olevilla henkilöillä voidaan katsoa olevan erityisiä vastaanottotarpeita ja vain he voivat siten saada tämän direktiivin mukaisesti säädettyä erityistukea.

4. Edellä 1 kohdassa säädetty arviointi ei rajoita kansainvälisen suojelun tarpeen arviointia direktiivin 2011/95/EU mukaisesti.

23 artikla

Alaikäiset

1. Jäsenvaltioiden on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu pannaan täytäntöön tämän direktiivin alaikäisiä koskevia säännöksiä. Jäsenvaltioiden on taattava alaikäisen elintaso, joka vastaa hänen fyysistä, henkistä, hengellistä, moraalista ja sosiaalista kehitystasoaan.

2. Jäsenvaltioiden on lapsen etua arvioidessaan otettava huomioon erityisesti seuraavat tekijät:

a) perheen yhdistämisen mahdollisuus;

- b) alaikäisen hyvinvointi ja sosiaalinen kehitys, ottaen erityisesti huomioon hänen taustansa;
- c) turvallisuusnäkökohdat erityisesti silloin kun on olemassa vaara, että alaikäinen saattaa olla ihmiskaupan uhri;
- d) alaikäisen näkemykset hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että alaikäisillä on mahdollisuus ikäänsä sopivaan vapaa-ajan toimintaan, leikki- ja virkistystoimintaan mukaan luettuina, 18 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuissa tiloissa ja vastaanottokeskuksissa sekä mahdollisuus ulkoiluun.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikenlaisten väärinkäytösten, laiminlyöntien, hyväksikäytön, kidutuksen tai julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun uhriksi joutuneille ja aseellisista selkkauksista kärsineille alaikäisille annetaan kuntoutusta ja että soveltuvia mielenterveyspalveluita kehitetään ja päivittää neuvontaa annetaan tarvittaessa.

5. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että hakijoiden alaikäiset lapset tai alaikäiset hakijat majoitetaan yhdessä vanhempiensa, alaikäisten naimattomien sisarustensa tai muun aikuisen kanssa, joka on heistä vastuussa joko asianomaisen jäsenvaltion lain tai käytännön mukaan edellyttäen, että tämä on asianomaisten alaikäisten edun mukaista.

24 artikla

Ilman huoltajaa olevat alaikäiset

1. Jäsenvaltioiden on mahdollisimman pikaisesti toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että edustaja edustaa ja avustaa ilman huoltajaa olevaa alaikäistä, jotta hän voi hyödyntää tämän direktiivin mukaisia oikeuksia ja täyttää tämän direktiivin mukaiset velvollisuudet. Ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle on ilmoitettava välittömästi edustajan nimittämisestä. Edustajan on hoidettava tehtävänsä 23 artiklan 2 kohdassa säädettyä lapsen etua koskevaa periaatetta noudattaen ja hänellä on oltava tätä varten tarvittava asiantuntemus. Jotta varmistetaan 23 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu alaikäisen hyvinvointi ja sosiaalinen kehitys, edustajana toimiva henkilö on vaihdettava ainoastaan, kun se on välttämätöntä. Edustajaksi ei saa valita organisaatiota tai henkilöä, jolla on tai voi mahdollisesti olla eturistiriita ilman huoltajaa olevan alaikäisen kanssa.

Asianomaisten viranomaisten on säännöllisesti tarkistettava tilanne mukaan lukien ilman huoltajaa olevan alaikäisen edustukseen saatavilla olevien välttämättömien resurssien osalta.

2. Ilman huoltajaa olevat alaikäiset, jotka tekevät kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, on siitä lähtien, kun heille on myönnetty pääsy jäsenvaltion alueelle, siihen asti, kun heidän on lähdettävä siitä jäsenvaltiosta, jossa kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tehtiin tai sitä käsitellään, sijoitettava:

a) täysi-ikäisten sukulaisten luokse;

b) sijoitusperheeseen;

c) vastaanottokeskuksiin, joissa on alaikäisille soveltuvia järjestyjä;

d) muihin alaikäisille soveltuviin majoituspaikkoihin.

Jäsenvaltiot voivat sijoittaa ilman huoltajaa olevat 16-vuotiaat tai sitä vanhemmat alaikäiset täysi-ikäisille hakijoille tarkoitettuihin vastaanottokeskuksiin, jos se on heidän etunsa mukaista 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Sisarukset on mahdollisuuksien mukaan pidettävä yhdessä ottaen huomioon kyseisen alaikäisen etu sekä erityisesti hänen ikänsä ja kehitystasensa. Ilman huoltajaa olevien alaikäisten asuinpaikan muutokset on rajoitettava mahdollisimman vähiin.

3. Jäsenvaltioiden on alettava jäljittää ilman huoltajaa olevan alaikäisen perheenjäseniä tarvittaessa kansainvälisten tai muiden järjestöjen avulla mahdollisimman nopeasti sen jälkeen, kun kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on tehty, ja samaan aikaan suojeltava hänen etuaan. Jos alaikäisen tai hänen lähisukulaisensa elämä tai koskemattomuus saattaa olla uhattuna, varsinkin jos sukulaiset ovat jääneet lähtömaahan, on huolellisesti varmistettava, että kyseisiä henkilöitä koskevien tietojen keruu, käsittely ja välittäminen tapahtuu luottamuksellisesti, jottei heidän turvallisuuttaan vaaranneta.

4. Ilman huoltajaa olevien alaikäisten parissa työskentelevillä henkilöillä on oltava alaikäisten tarpeita vastaava koulutus ja heidän on jatkossakin saatava koulutusta, ja heitä koskee työssään saamiensa tietojen osalta kansallisen lainsäädännön mukainen salassapitovelvollisuus.

25 artikla

Kidutuksen ja väkivallan uhrit

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kidutuksen, raiskauksen tai muun vakavan väkivallanteon kohteeksi joutuneet henkilöt saavat tällaisten tekojen aiheuttamien vammojen edellyttämää hoitoa ja että he erityisesti saavat asianmukaista lääketieteellistä ja psykologista hoitoa.

2. Kidutuksen, raiskauksen tai muun vakavan väkivallan uhrien parissa työskentelevillä henkilöillä on oltava uhrien tarpeita vastaava koulutus ja heidän on jatkossakin saatava koulutusta, ja heitä koskee työssään saamiensa tietojen osalta kansallisen lainsäädännön mukainen salassapitovelvollisuus.

V LUKU**MUUTOKSENHAKU**

26 artikla

Muutoksenhaku

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin mukaisten etujen myöntämistä, peruuttamista tai rajoittamista koskeviin päätöksiin tai 7 artiklan nojalla tehtyihin päätöksiin, jotka koskevat hakijaa henkilökohtaisesti, voidaan hakea muutosta kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti. Ainakin päätöksentekomenettelyn viimeisessä vaiheessa on annettava mahdollisuus hakea muutosta tai uudelleenkäsitteilyä oikeusviranomaisessa sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen osalta.

2. Haettaessa oikeusviranomaiselta 1 kohdassa tarkoitettua muutosta tai uudelleenkäsitteilyä jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuus saada pyynnöstä oikeusapua ja oikeudellinen edustaja maksutta, jos tällainen apu on tarpeen, jotta asianomainen voisi tehokkaasti käyttää oikeutta saattaa asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tämä tarkoittaa vähintäänkin tarvittavien menettelyä koskevien asiakirjojen laatimista ja osallistumista hakijan puolesta kuulemiseen oikeusviranomaisessa.

Maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta saavat antaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti hyväksytyt tai luvan saaneet riittävän pätevät henkilöt, joiden edut eivät ole tai voi mahdollisesti olla ristiriidassa hakijan etujen kanssa.

3. Jäsenvaltiot voivat myös säätää, että maksuton oikeusapu ja oikeudellinen edustus voidaan myöntää:

a) ainoastaan henkilöille, joilla ei ole riittäviä varoja; ja/tai

b) käyttämällä ainoastaan sellaisten oikeudellisten avustajien tai muiden neuvonantajien palveluja, jotka on kansallisessa lain-

säädännössä erikseen nimetty avustamaan ja edustamaan hakijoita.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta ei myönnetä, jos toimivaltainen viranomaiskatsoo, ettei muutoksenhauulla tai uudelleen käsitteilyllä ole todellisia menestysmahdollisuuksia. Jäsenvaltioiden on tällöin varmistettava, ettei oikeusapua ja oikeudellista edustusta rajoiteta mielivaltaisesti ja ettei hakijaa estetä käyttämästä tehokkaasti oikeutta saattaa asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi.

4. Jäsenvaltiot voivat lisäksi:

a) asettaa rahallisia ja/tai aikarajoituksia maksuttomalle oikeusavulle ja oikeudelliselle edustukselle edellyttäen, että tällaiset rajoitukset eivät mielivaltaisesti rajoita mahdollisuutta saada oikeusapua ja oikeudellista edustusta;

b) säätää, että palkkioiden ja muiden kustannusten osalta hakijoiden kohtelu ei saa olla edullisempi kuin jäsenvaltioiden omille kansalaisilleen oikeusapuun liittyvissä asioissa yleensä myöntämä kohtelu.

5. Jäsenvaltiot voivat vaatia kaikkien hakijan puolesta suoritettujen kulujen maksamista takaisin kokonaan tai osittain, jos ja kun hakijan taloudellinen tilanne on merkittävästi parantunut tai jos päätös kyseisten etuuksien myöntämisestä tehtiin hakijan toimittamien väärin tietojen perusteella.

6. Oikeusavun ja oikeudellisen edustajan saatavuutta koskevista menettelyistä on säädettävä kansallisessa lainsäädännössä.

VI LUKU

VASTAANOTTOJÄRJESTELMÄN TEHOSTAMINEN

27 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset

Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle viranomaiset, jotka ovat vastuussa tähän direktiiviin perustuvien velvoitteiden täyttämisestä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle näiden viranomaisten vaihtumisesta.

28 artikla

Ohjaus, seuranta ja valvonta

1. Jäsenvaltioiden on perustuslailliset rakenteensa asianmukaisesti huomioon ottaen otettava käyttöön tarvittavat järjestelyt, joilla varmistetaan vastaanotto-olosuhteiden tason asianmukaisen ohjaamisen, seurannan ja valvonnan järjestäminen.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava liitteessä I olevassa lomakkeessa vaaditut tiedot komissiolle viimeistään ... (**).

29 artikla

Henkilöstö ja varat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että viranomaisilla ja tämän direktiivin täytäntöönpanosta huolehtivien järjestöjen edustajilla on riittävä peruskoulutus sekä mies- että naispuolisten hakijoiden tarpeisiin vastaamiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on myönnettävä riittävät varat tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön yhteydessä.

VII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

30 artikla

Kertomukset

Komissio toimittaa viimeistään ... (*) Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia sen muuttamisesta.

Jäsenvaltioiden on viimeistään ... (**) toimitettava komissiolle kaikki tämän kertomuksen laatimista varten tarvittavat tiedot.

Ensimmäisen kertomuksen esittämisen jälkeen komissio antaa vähintään joka viides vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

31 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 ja 30 artiklan sekä liitteen I säännösten noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään ... (***). Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle kirjallisina nämä säännökset.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Niissä on myös mainittava, että voimassa oleviin lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin sisältyviä viittauksia tällä direktiivillä kumottuihin direktiiveihin pidetään viittauksina tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset ja maininnat tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat kansallisen lainsäädäntönsä keskeiset säännökset kirjallisina komissiolle.

32 artikla

Kumoaminen

Kumotaan direktiivi 2003/9/EY niiden jäsenvaltioiden osalta, joita se sitoo, ... päivästä ...kuuta ... (****), sanotun kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioita velvoittavia määräaikoja, joiden kuluessa niiden on saatettava liitteessä II olevassa B osassa mainittu direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Viittauksia kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina tähän direktiiviin liitteessä III olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

(*) 48 kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta.

(**) 36 kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta.

(***) 24 kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta.

(****) Päivämäärä, joka on 24 kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta.

*33 artikla***Voimaantulo ja soveltaminen**

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Edellä olevien 13 ja 29 artiklan säännöksiä sovelletaan ... päivästä ...kuuta ... (*).

*34 artikla***Osoitus**

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille perussopimusten mukaisesti.

Tehty ...

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

...

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

...

—

(*) Päivämäärä, joka on 24 kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta.

LIITE I

Raportointilomake tiedoille, jotka jäsenvaltioiden on toimitettava 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Edellä 28 artiklan 2 kohdassa mainitun ajankohdan jälkeen tiedot, jotka jäsenvaltioiden on toimitettava, on toimitettava uudelleen komissiolle silloin, kun kansallisiin lakeihin tai käytäntöihin tehdään merkittäviä muutoksia, joilla korvataan toimitetut tiedot.

1. Kuvailaan 2 artiklan k alakohdan ja 22 artiklan perusteella eri vaiheita, joiden avulla tunnistetaan henkilöt, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, myös se hetki, jolloin tarpeiden tunnistaminen käynnistettiin ja mitä tarpeisiin vastaamisesta seurasi; tässä tarkoitetaan erityisesti ilman huoltajaa olevia alaikäisiä sekä kidutuksen, raiskauksen tai muun vakavan psyykkisen, fyysisen tai seksuaalisen väkivallan uhreja ja ihmiskaupan uhreja.
2. Annetaan täydelliset tiedot 6 artiklassa säädettyjen asiakirjojen tyypistä, nimestä ja muodosta.
3. Edellä olevaan 15 artiklaan viitaten: kuvailaan, missä määrin hakijoiden pääsyä työmarkkinoille rajoitetaan erityisehdoilla, ja kuvailaan tällaiset rajoitukset yksityiskohtaisesti.
4. Edellä olevan 2 artiklan g alakohtaan viitaten: kuvailaan aineellisia vastaanotto-olosuhteita (eli mikä osa aineellisista vastaanotto-olosuhteista tarjotaan luontoissuorituksena, rahallisena etuutena tai maksukuponkien muodossa tai niiden yhdistelmänä) ja ilmoitetaan hakijoille annettavan päivittäisiin menoihin tarkoitetun rahan määrä.
5. Edellä olevaan 17 artiklan 5 kohtaan viitaten: kuvailaan tarvittaessa, millaisten puitteiden perusteella kansallisessa lainsäädännössä tai käytännössä on vahvistettu hakijoille annettavan taloudellisen tuen taso. Jos hakijoita kohdellaan epäedullisemmin kuin oman maan kansalaisia, ilmoitetaan syyt siihen.

LIITE II

A osa

Kumottu direktiivi

(32 artiklassa tarkoitettu)

Neuvoston direktiivi 2003/9/EY

(EUVL L 31, 6.2.2003, s. 18)

B osa

Määräaika direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä

(32 artiklassa tarkoitettu)

Direktiivi	Määräaika saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä
2003/9/EY	6. helmikuuta 2005

LIITE III

Vastaavuustaulukko

Direktiivi 2003/9/EY	Tämä direktiivi
1 artikla	1 artikla
2 artikla, johtolause	2 artikla, johtolause
2 artiklan a alakohta	—
2 artiklan b alakohta	—
—	2 artiklan a alakohta
2 artiklan c alakohta	2 artiklan b alakohta
2 artiklan d alakohta, johtolause	2 artiklan c alakohta, johtolause
2 artiklan d alakohdan i alakohta	2 artiklan c alakohdan ensimmäinen luetelmakohta
2 artiklan d alakohdan ii alakohta	2 artiklan c alakohdan toinen luetelmakohta
—	2 artiklan c alakohdan kolmas luetelmakohta
2 artiklan e, f ja g alakohta	—
—	2 artiklan d alakohta
2 artiklan h alakohta	2 artiklan e alakohta
2 artiklan i alakohta	2 artiklan f alakohta
2 artiklan j alakohta	2 artiklan g alakohta
2 artiklan k alakohta	2 artiklan h alakohta
2 artiklan l alakohta	2 artiklan i alakohta
—	2 artiklan j alakohta
—	2 artiklan k alakohta
3 artikla	3 artikla
4 artikla	4 artikla
5 artikla	5 artikla
6 artiklan 1–5 kohta	6 artiklan 1–5 kohta
—	6 artiklan 6 kohta
7 artiklan 1 ja 2 kohta	7 artiklan 1 ja 2 kohta
7 artiklan 3 kohta	—
7 artiklan 4–6 kohta	7 artiklan 3–5 kohta
—	8 artikla
—	9 artikla
—	10 artikla
—	11 artikla

Direktiivi 2003/9/EY	Tämä direktiivi
8 artikla	12 artikla
9 artikla	13 artikla
10 artiklan 1 kohta	14 artiklan 1 kohta
10 artiklan 2 kohta	14 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta
—	14 artiklan 2 kohdan toinen alakohta
10 artiklan 3 kohta	14 artiklan 3 kohta
11 artiklan 1 kohta	—
—	15 artiklan 1 kohta
11 artiklan 2 kohta	15 artiklan 2 kohta
11 artiklan 3 kohta	15 artiklan 3 kohta
11 artiklan 4 kohta	—
12 artikla	16 artikla
13 artiklan 1–4 kohta	17 artiklan 1–4 kohta
13 artiklan 5 kohta	—
—	17 artiklan 5 kohta
14 artiklan 1 kohta	18 artiklan 1 kohta
14 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta, johtolause ja a ja b alakohta	18 artiklan 2 kohdan johtolause ja a ja b alakohta
14 artiklan 7 kohta	18 artiklan 2 kohdan c alakohta
—	18 artiklan 3 kohta
14 artiklan 2 kohdan toinen alakohta	18 artiklan 4 kohta
14 artiklan 3 kohta	—
—	18 artiklan 5 kohta
14 artiklan 4 kohta	18 artiklan 6 kohta
14 artiklan 5 kohta	18 artiklan 7 kohta
14 artiklan 6 kohta	18 artiklan 8 kohta
14 artiklan 8 kohdan ensimmäisen alakohdan johtolauseen ensimmäinen luettelukohta	18 artiklan 9 kohdan ensimmäisen alakohdan johtolauseen a alakohta
14 artiklan 8 kohdan ensimmäisen alakohdan toinen luettelukohta	—
14 artiklan 8 kohdan ensimmäisen alakohdan kolmas luettelukohta	18 artiklan 9 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohta
14 artiklan 8 kohdan ensimmäisen alakohdan neljäs luettelukohta	—
14 artiklan 8 kohdan toinen alakohta	18 artiklan 9 kohdan toinen alakohta
15 artikla	19 artikla

Direktiivi 2003/9/EY	Tämä direktiivi
16 artiklan 1 kohdan johtolause	20 artiklan 1 kohdan johtolause
16 artiklan 1 kohdan a alakohdan ensimmäinen, toinen ja kolmas luetelmakohta	20 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a, b ja c alakohta
16 artiklan 1 kohdan a alakohdan toinen alakohta	20 artiklan 1 kohdan toinen alakohta
16 artiklan 1 kohdan b alakohta	—
16 artiklan 2 kohta	—
—	20 artiklan 2 ja 3 kohta
16 artiklan 3–5 kohta	20 artiklan 4–6 kohta
17 artiklan 1 kohta	21 artikla
17 artiklan 2 kohta	—
—	22 artikla
18 artiklan 1 kohta	23 artiklan 1 kohta
—	23 artiklan 2 ja 3 kohta
18 artiklan 2 kohta	23 artiklan 4 kohta
—	23 artiklan 5 kohta
19 artikla	24 artikla
20 artikla	25 artiklan 1 kohta
—	25 artiklan 2 kohta
21 artiklan 1 kohta	26 artiklan 1 kohta
—	26 artiklan 2–5 kohta
21 artiklan 2 kohta	26 artiklan 6 kohta
22 artikla	—
—	27 artikla
23 artikla	28 artiklan 1 kohta
—	28 artiklan 2 kohta
24 artikla	29 artikla
25 artikla	30 artikla
26 artikla	31 artikla
—	32 artikla
27 artikla	33 artiklan ensimmäinen kohta
—	33 artiklan toinen kohta
28 artikla	34 artikla
—	Liite I
—	Liite II
—	Liite III

NEUVOSTON PERUSTELUT

I JOHDANTO

Neuvosto sai 7. kesäkuuta 2011 komissiolta muutetun ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (uudelleenlaadittu) (11214/11). Komissio muutti alkuperäistä ehdotustaan 9. joulukuuta 2008 annetun vastaanottoolosuhteita koskevan direktiivin uudelleenlaatimiseksi (16913/1/08 REV1) ottaen huomioon Euroopan parlamentin 7. toukokuuta 2009 hyväksymän ensimmäisen käsittelyn kannan (9333/09) sekä neuvostossa ilmaistut näkemykset.

Viiivästymisten välttämiseksi Euroopan parlamentti vahvisti neuvottelukantansa komission muutettuun ehdotukseen tarkastelemalla muutettua ehdotusta alkuperäistä ehdotusta koskevan ensimmäisen käsittelyn kantansa pohjalta.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi 16. heinäkuuta 2009 lausunnon komission alkuperäisestä ehdotuksesta (SOC/332 - CESE 1209/2009). Komitea päätti 26. ja 27. lokakuuta 2011 olla antamatta uutta lausuntoa muutetusta ehdotuksesta. Alueiden komitea antoi alkuperäisestä ehdotuksesta lausunnon täysistunnossaan 6. ja 7. lokakuuta 2009. (CdR 90/2009 fin) ja päätti 18. lokakuuta 2011 olla antamatta lausuntoa muutetusta ehdotuksesta, mutta ilmoittaa neuvostolle näkemyksensä neuvoston pääsihteerille lähetettävässä kirjeessä (18840/11).

Neuvosto vahvisti 25. ja 26. lokakuuta 2012 pidetyssä istunnossaan muutetusta ehdotuksesta saatutun poliittisen yhteisymmärryksen (14112/1/12 REV1).

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyn pöytäkirjan N:o 21 mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti eivät osallistu uudelleenlaaditun vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin antamiseen. Tanska ei osallistu direktiivin antamiseen, direktiivi ei sido sitä eikä direktiiviä sovelleta siihen Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan mukaisesti.

II EHDOTUKSEN TAVOITE

Vastaanotto-olosuhteita koskevassa direktiivissä vahvistetaan kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottovaatimukset. Uudelleenlaadittu vastaanotto-olosuhteita koskeva direktiivi on osa turvapaikkakysymyksiä koskevien lainsäädäntöehdotusten sarjaa, jonka komissio on esittänyt noudattaakseen Eurooppa-neuvoston sitoumusta perustaa yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä vuoteen 2012 mennessä.

Uudelleenlaaditun vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin tavoitteena on taata asianmukaiset ja vertailukelpoiset vastaanotto-olosuhteet jäsenvaltioissa, joita direktiivi sitoo, kunnioittaa perusoikeuksia huomioon ottaen Euroopan unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen kehittyvä oikeuskäytäntö sekä varmistaa johdonmukaisuus muiden turvapaikka-asioita koskevien välineiden kanssa.

III NEUVOSTON ENSIMMÄISEN KÄSITTELYN KANNAN ERITTELY

A. Yleisiä huomioita

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat käyneet neuvotteluja komission muutetun ehdotuksen pohjalta päästääkseen yhteisymmärrykseen siinä vaiheessa, kun neuvosto vahvistaa ensimmäisen käsittelyn kannan. Neuvoston kannan tekstissä otetaan täysin huomioon näiden kahden lainsäätäjän välillä aikaansaatu kompromissi. Tässä kompromississa varmistetaan tiukemmat ja aiempaa yhdenmukaisemmat vaatimukset kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa varten, erityisesti kun on kyse suojattomista henkilöistä, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita. Samaan aikaan kompromississa otetaan huomioon tarve aikaansaada sääntöjä, joilla mahdollistetaan tehokas täytäntöönpano ottaen huomioon, että jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmät ovat erilaisia, samoin kuin sääntöjä, joilla turvapaikkaprosessin väärinkäyttöä voidaan torjua. Kompromissin tavoitteena on myös välttää tarpeettomat hallinnolliset rahoitukseen liittyvät rasitteet jäsenvaltioissa.

B. *Avainkysymykset*

Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa huomioon otetussa kompromissitekstissä voimassa olevaa direktiiviä ⁽¹⁾ mukautetaan seuraavien tärkeimpien kysymysten osalta:

1. **Perheenjäsenten ja yhdessä asumisen määrittely**

Ensimmäisen käsittelyn kannassa huomioon otetussa kompromissitekstissä pyritään johdonmukaisuuteen turvapaikkakysymyksiä koskevien eri välineiden kesken yhdenmukaistamalla perheenjäsenten määrittelyä uudelleenlaaditussa aseman määrittelyä koskevassa direktiivissä ⁽²⁾ annetun määrittelyn kanssa. Verrattuna voimassa olevan vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin määrittelyyn, joka kattaa puolison tai avopuolison ja naimattomat lapset, määrittelyä on laajennettu koskemaan myös isää, äitiä tai muita aikuisia, jotka ovat vastuussa hakijasta, kun tämä on alaikäinen ja naimaton.

Lisäksi neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta sisältää uusia säännöksiä yhdessä asumisesta. Jäsenvaltioiden on ensinnäkin mahdollisuuksien mukaan varmistettava, että huollettavana olevat aikuiset hakijat, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, majoitetaan samassa jäsenvaltiossa jo olevien aikuisten lähisukulaisien kanssa, jotka ovat vastuussa heistä joko asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai kansallisen käytännön mukaan. Toiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoiden alaikäiset lapset tai hakijat, jotka ovat alaikäisiä, majoitetaan vanhempiensa tai heistä vastuussa olevan aikuisen kanssa tai heidän naimattomien sisarusensa kanssa, edellyttäen, että tämä on heidän etujensa mukaista.

2. **Säilöönotto**

Ensimmäisen käsittelyn kannassa huomioon otetussa kompromissitekstissä otetaan käyttöön laajat lainsäädäntöpuitteet, jotka koskevat kansainvälistä suojelua hakevien säilöönottoa. Lainsäädäntöpuiteisiin sisältyy sääntöjä säilöönoton perusteista, säilöön otettujen hakijoiden takeista, säilöön säilytämisen olosuhteista ja suojattomien henkilöiden säilöönotosta sekä sellaisten henkilöiden säilöönotosta, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita.

2.1 *Säilöönoton perusteet*

Luettelo säilöönoton perusteista on laadittu kansainvälisen oikeuden sekä Euroopan unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön pohjalta ottaen huomioon sen, että jäsenvaltioiden pitää tehokkaasti puuttua hakemuksiin, joihin liittyy järjestelmän väärinkäyttöä. Luettelossa esitetään Euroopan neuvoston suositukseen sisältyvät perusteet säilöönnotolle täydennettynä viittauksella Dublin-asetuksen nojalla tehtävään säilöönottoon. Lisäksi neuvoston kanta sisältää perusteen sellaisten henkilöiden säilöönnotolle, jotka on otettu säilöön palauttamisdirektiivin ⁽³⁾ mukaista palauttamismenettelyä silmällä pitäen palauttamisen valmistelemiseksi ja/tai maasta poistamiseksi. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden on perusteltava objektiivisten kriteerien pohjalta ja ottaen huomioon myös sen, että säilöön otetulla hakijalla on jo ollut mahdollisuus päästä turvapaikkamenettelyyn, että on perusteltuja syitä uskoa, että hakija tekee hakemuksen vain viivyttääkseen tai estääkseen palauttamispäätöksen täytäntöönpanon.

2.2 *Takeet säilöön otetuille turvapaikanhakijoille*

Erlaiset kansalliset oikeusjärjestelmät huomioon ottaen ensimmäisen käsittelyn kannassa huomioon otetussa kompromissitekstissä on säännös, jonka mukaan jäsenvaltioiden on tutkittava nopeasti, onko hallintoviranomaisten antama säilöönottomääräys laillinen. Tämä voidaan tehdä automaattisesti

⁽¹⁾ Neuvoston direktiivi 2003/9/EY, turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista (EUVL L 31, 6.2.2003, s. 18).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/95/EU vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle (EUVL L 337, 20.12.2011, s. 9).

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/115/EY jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (EUVL L 348, 24.12.2008, s. 98).

tai kansainvälistä suojelua hakevan pyynnöstä. Jos tutkimus tehdään automaattisesti, siitä on päätettävä niin nopeasti kuin mahdollista säilöönoton alettua. Jos tutkimus tehdään hakijan pyynnöstä, säilöönoton laillisuuden tutkimisesta on päätettävä mahdollisimman nopeasti asiaankuuluvien menettelyjen aloittamisesta. Jäsenvaltioiden on määritettävä kansallisessa lainsäädännössään aika, jonka kuluessa laillisuuden tutkiminen on tehtävä.

Jotta turvataan oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin, säilöön otetuille kansainvälistä suojelua hakeville henkilöille on ilmoitettava välittömästi kirjallisesti säilöönoton syyt, kansallisen lainsäädännön mukaiset menettelyt, joilla säilöönottomääräykseen voidaan hakea muutosta, ja kerrottava mahdollisuudesta maksuttomaan oikeusapuun ja edustukseen. Tiedot on annettava kielellä, jota hakija ymmärtää tai jota hakijan voidaan kohtuudella odottaa ymmärtävän.

Maksuttoman oikeusavun ja edustuksen osalta ensimmäisen käsittelyn kannan teksti yhdenmukaistaa vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin tekstin voimassa olevan turvapaikkamenettelyä koskevan direktiivin⁽¹⁾ tekstin kanssa, kuitenkin ilman arviointia siitä, onko maksuton oikeusapu ja edustus oltava saatavilla, ottaen huomioon sen todennäköisyys, että tutkimus tuottaa tuloksia. Lisäksi täsmennetään, että maksuttoman oikeusavun ja edustuksen antajan on oltava kansallisen lainsäädännön mukaisesti hyväksytty tai luvan saanut riittävän pätevä henkilö, jonka edut eivät ole ristiriidassa kansainvälistä suojelua hakevan etujen kanssa.

2.3 Säilöissäpito-olosuhteet

Säilöissäpito-olosuhteita koskevista säännöksistä määritellään säilöön otettujen kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden oikeudet ottaen huomioon turvapaikkakäytäntö. Niinpä hakijoiden säilöissäpito tapahtuu yleensä erityisissä vastaanottokeskuksissa. Hakijat on myös mahdollisuuksien mukaan pidettävä erillään muista kolmansien maiden kansalaisista. Jos hakijat pidetään säilössä vankilassa, heidät on aina pidettävä erillään rikollisista. Hakijat säilyttävät direktiivissä säädetyt oikeutensa säilöissäpito-olosuhteistaan riippumatta, myös oikeuden yksityisyyteen heidän kommunikoidessaan edustajiensa tai perheenjäsentensä kanssa.

2.4 Suojattomien henkilöiden ja erityisiä vastaanottotarpeita omaavien henkilöiden säilöönotto

Ensimmäisen käsittelyn kannassa huomioon otettu kompromissi sisältää erityissäännöksiä suojattomien henkilöiden ja erityisiä vastaanottotarpeita omaavien henkilöiden osalta. Kansallisten viranomaisten ensisijaisia huolenaiheita on oltava säilöön otettujen hakijoiden, jotka ovat suojattomia henkilöitä, terveys, myös henkinen terveys. Jos suojattomia henkilöitä otetaan säilöön, jäsenvaltioiden on varmistettava säännöllinen seuranta ja riittävät tukitoimet ja otettava huomioon heidän henkilökohtainen tilanteensa sekä terveydentilansa.

Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti todetaan, että alaikäisiä voidaan ottaa säilöön vain viimeisenä keinona ja että ilman huoltajaa olevia alaikäisiä voidaan ottaa säilöön vain poikkeusolosuhteissa eikä heitä saa koskaan majoittaa vankiloihin.

3. Pääsy työmarkkinoille

Ensimmäisen käsittelyn kannassa huomioon otettu kompromissiteksti lyhentää kansainvälistä suojelua hakevien työmarkkinoille pääsyn aikarajaa kahdestatoista kuukaudesta yhdeksään kuukauteen. Työmarkkinoille pääsy kolmea kuukautta aiemmin perustuu kahteen toisiaan tasapainottavaan toteamukseen: yhtäältä voidaan todeta, että jos työmarkkinoille pääsy aikaistuu, hakijat ovat nopeammin taloudellisesti riippumattomia ja näin laittomien markkinoiden hyväksikäyttöriski ja julkisen tuen tarve pienenevät ja henkilöt kykenevät integroitumaan isäntämaan yhteiskuntaan tehokkaammin; toisaalta voidaan todeta, että pääsyn aikaistaminen voi houkutella sellaisia taloudellisista syistä muuttavia yrittämään turvapaikkajärjestelmän hyväksikäyttöä, joilla ei ole edellytyksiä kansainväliseen suojeluun.

⁽¹⁾ Neuvoston direktiivi 2005/85/EY pakolaisaseman myöntämistä tai poistamista koskevista menettelyistä jäsenvaltioissa sovellettavista vähimmäisvaatimuksista (EUVL L 326, 13.12.2005, s. 13).

4. Aineelliset vastaanotto-olosuhteet

Ensimmäisen käsittelyn kannassa huomioon otetussa kompromississa edellytetään, että tapauksissa, joissa jäsenvaltiot myöntävät kansainvälistä suojelua hakeville aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisten etuuksien tai maksukuponkien muodossa, määrä on määritettävä sen tason pohjalta, jonka kyseinen jäsenvaltio on laissa tai käytännössä vahvistanut asianmukaisen elintason takaamiseksi kansalaisilleen. Lisäksi todetaan, että jäsenvaltiot voivat kohdella turvapaikanhakijoita epäedullisemmin kuin omia kansalaisiaan, etenkin jos aineellista tukea tarjotaan osittain luontoissuorituksena tai jos edellä mainittu omiin kansalaisiin sovellettu taso tarjoaa korkeamman elintason kuin kansainvälistä suojelua hakeville määrätty taso.

Lisäksi ensimmäisen käsittelyn kannassa edellytetään mukautettua järjestelmää aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittamiseksi tai peruuttamiseksi. Jäsenvaltioiden on suotava kansainvälistä suojelua hakeville ihmisarvoinen elintaso. Ne voivat myös rajoittaa tai poikkeuksellisesti hyvin perustelluissa tapauksissa peruuttaa aineelliset vastaanotto-olosuhteet, jos hakija lähtee asuinpaikastaan, ei ilmoittaudu asianmukaisesti tai jos hän on jättänyt toisen hakemuksen. Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden rajoittaminen on mahdollista myös, jos henkilö ei ole jättänyt hakemusta mahdollisimman nopeasti. Lopuksi voidaan todeta, että kuten voimassa olevassa direktiivissä, jäsenvaltioilla on mahdollisuus rajoittaa tai peruuttaa olosuhteita, jos hakija on katkenyt varojaan.

5. Suojattomat henkilöt, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita

Ensimmäisen käsittelyn kannassa huomioon otettu kompromissiteksti edellyttää jäsenvaltioille veloitetta arvioida suojattomien henkilöiden erityiset vastaanottotarpeet. Sukuelinten silvonnan uhreiksi joutuneet naiset lisätään suojattomien henkilöiden avoimeen luetteloon. Lisäksi tarpeettomien hallinnollisten rasitteiden välttämiseksi on määriteltävä, että tällaista arviointia ei tarvitse suorittaa hallinnollisena menettelyinä ja että jäsenvaltiot voivat sisällyttää arvioinnin nykyisiin kansallisiin menettelyihinsä.

6. Maksuton oikeusapu ja edustus

Kansainvälistä suojelua hakevilla henkilöillä on oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, kun he hakevat muutosta etuuksien myöntämistä, peruuttamista tai rajoittamista koskeviin päätöksiin ja asuinpaikkaan ja liikkumisvapautteen liittyviin päätöksiin. Kyseisissä tapauksissa edellytykset saada maksutonta oikeusapua ja maksuton oikeudellinen edustaja ovat samat kuin säilöönottomääräystä tutkittaessa lukuun ottamatta sitä, että jäsenvaltiot voivat edellyttää, että maksutonta oikeusapua ja edustusta ei myönnetä, jos toimivaltainen viranomaiskatsoo, että muutoksenhaulla ei ole konkreettisia edellytyksiä menestystä.

7. Muita tärkeitä kysymyksiä

Muita neuvoston ensimmäisen käsittelyn kantaan sisältyviä tärkeitä kysymyksiä, joista neuvosto ja Euroopan parlamentti pääsivät kompromissiratkaisuun, ovat:

- ”Edustajalta” edellytetyn pätevyyden määrittely, jotta ilman huoltajaa olevat alaikäiset voivat hyötyä täysimääräisemmin oikeuksistaan ja noudattaa vastaanotto-olosuhteita koskevan direktiivin velvoitteita.
- Jäsenvaltiot eivät saa asettaa vastaanotto-olosuhteiden myöntämisen ehdoksi tarpeettoman ja suhteettoman laajan asiakirja-aineiston esittämistä tai muita hallinnollisia vaatimuksia.
- Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että kansainvälistä suojelua hakevat saavat tarpeellisen terveydenhuollon, joka käsittää vähintään ensiavun sekä sairauden ja vakavien mielenterveyshäiriöiden kannalta välttämättömän hoidon. Lisäksi jäsenvaltioiden on järjestettävä tarpeellinen lääketieteellinen tai muunlainen tuki, tarvittaessa myös asianmukainen mielenterveyshoito, hakijoille, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita.

- Jäsenvaltioiden on alettava jäljittää ilman huoltajaa olevan alaikäisen perheenjäseniä, tarvittaessa kansainvälisten tai muiden järjestöjen avulla, mahdollisimman nopeasti sen jälkeen, kun kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on tehty, ja samaan aikaan suojeltava alaikäisen etuja.
- Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että kidutuksen, raiskauksen tai muun vakavan väkivallanteon kohteeksi joutuneet henkilöt saavat tarvittavaa hoitoa, erityisesti asianmukaista lääketieteellistä ja psykologista hoitoa tai huoltoa. Lisäksi niiden, jotka työskentelevät tällaisten henkilöiden kanssa, on ollut saatava ja on edelleen saatava asianmukaista koulutusta ja heidän on noudatettava vaihtoelevollisuutta koskevia sääntöjä.
- Jäsenvaltioiden on toimitettava tiedot direktiivin täytäntöönpanosta, jotta komissio voi valvoa sen täytäntöönpanoa.

IV LOPUKSI

Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on otettu huomioon neuvoston ja Euroopan parlamentin välillä käydyissä neuvotteluissa komission avustuksella aikaansaatu kompromissi. Kompromissi on vahvistettu Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan (LIBE) puheenjohtajan kirjeessä pysyvien edustajien komitean puheenjohtajalle (13885/12). LIBEn puheenjohtaja ilmoitti tuossa kirjeessä suosittelevansa kyseisen valiokunnan jäsenille ja myöhemmin täysistunnolle, että neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta hyväksyttäisiin tarkistuksitta Euroopan parlamentin toisessa käsittelyssä sen jälkeen, kun kummankin toimielimen lingvistijuristit ovat tarkastaneet tekstin. Vastaanotto-olosuhteita koskevaa direktiiviä muuttamalla Euroopan unioni ottaa käyttöön jälleen yhden keskeisen elementin Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän perustamista varten.
